

Família

Mariona Herrera i Araceli Salas

Educadora i logopeda

“En el joc simbòlic, cada infant s'expressa de manera particular, mai trobarem dos nins que juguin igual”.

El joc és una activitat que apareix espontàniament per la satisfacció que produeix i amb la finalitat d'entretenir o divertir. El nin que juga aprèn a controlar la seva angoixa, a conèixer el seu propi cos, a representar-se en el món exterior i a actuar-hi. El joc neix del plaer de la relació amb l'altre, i les seves funcions són la comunicació, l'experimentació, la capacitat de simbolitzar i l'elaboració de les experiències. Contribueix en la unificació i integració de la personalitat dels infants i els permet comunicar-se.

Hi ha diferents autors que ens parlen del joc. Winnicott (pediatre, psiquiatre i psicoanalista) definia que els nins juguen per plaer, per expressar l'agressivitat, per dominar l'angoixa, per augmentar la seva experiència i per establir contactes socials. Wallon (psicòleg) descrivia quatre tipus de joc segons el nivell d'experiència: els jocs funcionals d'activitat sensoriomotriu; els jocs de ficció com jugar a pepes o utilitzar un bastó com si fos un cavall; els jocs d'adquisició, en què els infants miren, escolten, perceben i comprenen; i els jocs de construcció, en què juguen a ajuntar, combinar, modificar o transformar objectes per crear-ne de nous. Jean Piaget (pedagog) proposà una classificació que té en compte l'estructura lúdica i les funcions cognoscitives de l'infant: jocs d'exercici, en què qualsevol conducta és utilitzada per produir plaer; el joc simbòlic (en el qual ens centrarem en aquest article), en què l'infant és capaç d'imaginar-se una realitat inventada per ell; i els jocs de regles.

El joc simbòlic es dona entre els dos anys i els sis o set anys, segons la maduresa de cada infant, i anirà evolucionant i guanyant complexitat a mesura que vagin creixent. Consisteix que l'infant és capaç de combinar fets reals i imaginaris, els nins recreen situacions fictícies com si estiguessin passant realment, ells es converteixen en per-

La importància del joc simbòlic

L'infant que juga aprèn a **conèixer-se**, a entendre l'**entorn** i a **relacionar-se** amb els altres mentre es diverteix

sonatges i els objectes cobren vida segons la seva imaginació. Aquesta activitat els permet viure altres mons, posar en marxa la seva creativitat i la seva imaginació, superar pors i guanyar confiança.

El joc simbòlic permet al nin convertir la seva habitació, el menjador o la cuina (zones de joc simbòlic) en un castell, un bosc, una selva o qualsevol espai que ell pugui o vulgui imaginar-se: un coixí en un escut, un poal de platja en un fantàstic capell o una tela en la millor de les disfresses.

Beneficis

– Comprendre i assimilar l'entorn que els envolta.

– Aprendre i practicar coneixements sobre els rols de la societat.

– Desenvolupar el llenguatge; aquest aspecte té més importància a partir dels 4 anys amb l'inici del joc de rols, en què l'acció es dona en funció del company i a mesura que avança el seu procés de socialització van apareixent jocs més reglats, on el grup té un paper important.

– Afavoreix la imaginació i la creativitat.

– Contribueix al seu desenvolupament emocional.

Evolució del joc simbòlic

Etapa 1 Joc presimbòlic (12-19 mesos): Identifiquen l'ús funcional dels

objectes de la vida diària, associen gestos o accions amb objectes com beure d'un tassó buit.

Etapa 2 Joc simbòlic

– Des dels 18 mesos imita escenes de la vida quotidiana com donar de menjar a una pepa o fa com si parlàs per telèfon.

– Des dels 20 mesos comença a combinar dos objectes, com posar una cullera dins un tassó.

– Des dels 22 mesos comença a representar un rol com jugar a les mares o substitueix objectes.

– Des dels 30 mesos comencen a introduir personatges de ficció, seqüències de ficció com jugar a metges; els objectes ja no

han de ser reals i com que el llenguatge ha evolucionat i tenen més habilitats comunicatives, poden adoptar diferents rols en el joc.

– Des dels quatre anys ja poden utilitzar gestos i llenguatge per establir les diferents escenes del joc, planifiquen el joc, improvisen i la interacció amb els iguals es converteix en un joc cooperatiu.

A les aules d'Infantil

A les escoles, almenys fins que tenen sis anys, el joc simbòlic és probablement el major instrument d'aprenentatge que existeix. Per aquest motiu, en la majoria d'escoles, a les seves aules infantils en

són molt conscients i ho potencien al màxim.

Organitzar les aules en aquest sentit respon a una estratègia pedagògica que persegueix el desenvolupament dels diferents aprenentatges de l'infant en funció de les seves necessitats i, a la vegada, permet la seva integració. Jugant interactuen entre ells, imiten els adults, es posen en el lloc de l'altre, desenvolupen la seva imaginació, la creativitat, etc. S'expressen i intercanvien emocions, positives i negatives. Creen lideratges, aprenen a prendre decisions personals i en grup, i d'aquesta manera la intel·ligència emocional i racional es van desenvolupant amb l'únic acte de jugar i respectant els diferents ritmes de cada nin.

A casa

A casa, quan observem els nostres fills jugant a “fer com si”, obtenim una valuosa informació de com són, les seves pors, conflictes, preocupacions, desitjos... És convenient observar el seu joc, seure's al seu costat intentant no intervenir-hi ni criticar-los o dirigir-los, i si ens conviden a participar-hi, ho fem, però deixem que siguin ells els que dirigeixin el joc. Els adults, a vegades sense adonar-nos-en, podem enviar-los informació del tipus: “així no és, es fa d'aquesta manera...”, tot i que la fantasia i la imaginació són lliures! Si ens conviden a jugar, endavant! Els adults podem ajudar-los a estimular les seves associacions d'idees, a relacionar els elements del joc, a comprendre les seqüències, avançar cap als conceptes i enriquir la seva fantasia i la seva capacitat per pensar.

El joc és, en definitiva, un gran recurs per gaudir en família i aprofitar el temps, sobretot ara que és estiu. L'únic que necessitem són ganes de passar-ho bé i créixer junts, ja que ni els videojocs més nous, ni les tecnologies més avançades ni les juguetes més innovadores són necessaris per gaudir de moments màgics amb els nostres fills, padrins o veïns; a la platja, a casa o al carrer! —

Recomanacions:

<http://www.espaipulula.com/#!espacio-sensorial>
Web PULULA Espais creatius.

<http://www.grao.com/llobres/el-juego-simbolico>
Llibre online sobre el tema.

ROLS. Adoptar diferents papers és una etapa del joc cabdal per al desenvolupament. ISAAC BUJ